

Slovenski dom

Štev. 281

V Ljubljani, sobota 11. decembra 1937

Leto II.

Predsednik vlade se je sinoči vrnil z obiska v Italiji:

Navdušen sprejem dr. Stojadinovića v Ljubljani

Sinoči je z večernim Orient-ekspresom potoval skozi Ljubljano in Slovenijo v Belgrad predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, ki se je vrnil s svoje uspele in za Jugoslavijo tako važne državniške poti po Italiji. Ljubljansko prebivalstvo je s pozdravom vračajočemu se predsedniku vlade dokazalo, da se zaveda, kolikšnega pomena je dr. Stojadinovićevo pomiritevno delo do italijanskega sosedu, zlasti za gospodarske koristi Slovenije. Morda še noben ministrski predsednik Jugoslavije ni doživel tako navdušenega, spontanega in odkritosrčnega sprejema mladine, kakor ga je včeraj ministrski predsednik doktor Stojadinović v Ljubljani, ko se je vračal s svojega potovanja po Italiji, kjer je tako uspešno zastopal Jugoslavijo, njene gospodarske koristi in idejo miru. Za prihod so vedeli le nekateri dostojanstveniki in pa v zadnjem trenutku obveščena mladina in člani JRZ, ki so nestrpnost čakali ministrskega predsednika.

Ljubljanski ban se je odpejal ministrskemu predsedniku nasproti na Rakek do zdrav. meje, kjer ga je pozdravil v imenu Slovenije. Z istim vlakom kakor dr. Stojadinović so prišli v Ljubljano še predsednikova soproga, šef kabineta dr.

Protić in drugi spremljevalci. S tem vlakom so se vrnili tudi jugoslovanski časniki.

Med številno množico so ministrskega predsednika na kolodvoru pričakovali razni odličniki, zlasti ves odbor tukajšnje JRZ s svojim predsednikom, ljubljanskim županom, dr. Adlešičem in številnimi občinskimi svetniki, italijanski generalni konzul v Ljubljani g. Marian, senatorja Smodej in Hribar, univ. prof. dr. Slavčič in univ. prof. Lukman, direktor železniškega ravateljstva dr. Fatur, upravnik policije doktor Hacin, komandant orožništva polk. Barle in številni drugi zastopniki oblasti.

Točno ob 9.38 je došel na ljubljansko postajo Simplon Orient-ekspres. Vsa množica je izbruhnila v en sam klic: Živel dr. Stojadinović! Predsednik vlade je svez in nasmejan izstopil iz vlaka v sredo občinstva. Ga. županja dr. Adlešičeva je stopila v predsednikov salon in tamkaj izročila gospe dr. Stojadinovićevo krasen šopek orhidej. Gospe dr. Stojadinovićevo je obiskal v vagonu tudi mestni župan dr. Adlešič. Predsednik vlade so predstavili razne odličnike, nato pa je v imenu ženske mladine gđ. Jerkova predsedniku izročila krasen šopek nageljnov.

Brzi vlak je bil na kolodvoru 12 minut. Ves ta čas je množica prirejala nepopisno živahne ovacije predsedniku vlade. Vzklikali so: Živel dr. Stojadinović, živel dr. Korošec, živel voditelj Jugoslavije, živel voditelj slovenskega naroda! Nato je mladina zapela na predsednikovo željo nekaj slovenskih pesmi: »Hej Slovenci«, »Ko so fantje proti vasi šli«, »Jaz bi te že rada imela«, »Regiment po cesti gre« ter zaključila svoje petje s himno »Dvigajte Orle«. Predsednik je z vidnim veseljem poslušal fantovsko petje in odzdravljal vzklikom iz stotero fantovskih grl.

Mladina je živahno manifestirala ter vzklikala Nj. Vel. kralju Petru, Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu ter ponovno dr. Stojadinovića, dr. Korošca, jugoslovanski vojski in jugoslovanski državi. Tik pred odhodom vlaka se je pojavila na vratih vagona tudi gospa dr. Stojadinovićevo. Mladina je tudi njo navdušeno pozdravila.

Ob 9.50 se je brzi vlak odpeljal proti Zidnemu mostu in tudi pri odhodu so se manifestacije ponovile v nezmajljani meri. Dr. Stojadinović in njegova gospa pa sta skozi okno svojega vagona živahno odzdravljala slovenski mladini.

Pred odločilnimi sklepi velikega fašistovskega sveta

Italija bo nocoj izstopila iz Zveze narodov?

Rim, 11. dec. o. Za nocoj ob 10 je sklicana seja velikega fašistovskega sveta v Rimu, na kateri bodo sprejeli nadvse važne sklepe. Te sklepe bo Mussolini s balkona Beneške palače razglasil širnemu ljudstvu. Po radiu bo njegov govor poslušala vsa Italija in njene kolonije.

Veliki fašistovski svet bo obravnaval, kakor domnevajo, izstop Italije iz Zveze narodov in polovanje predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića v Rim. Nadalje bo veliki fašistovski svet sklenil, da Italija pretrga sodelovanje z vsemi državami, ki nečije priznati njene zasedbe Abesinije in bo odslej sodelovala samo s tistimi, ki so v tem vprašanju zavzele za Italijo prijazno stališče.

V dokaz, da bo Italija po nocojšnji seji velikega fašistovskega sveta uradno izstopila iz Zveze narodov, vidijo v tem, da je pred kratkim priznala Mandžurijo kot samostojno državo, čeprav je to v

izrazitem nasprotju s sklepi Zveze narodov. Italija je ponovno zahtevala, naj Zveza prizna njeno oblast v Abesiniji, toda do tega ni prišlo radi nasprotovanja Francije in Sovjetije. Zato smatra Italija Zvezo narodov za sebi sovražno ustanovo, s katero ne more več ostati v stikih.

Italijansko časopisje v svojih poročilih označuje, da bodo nocojšnji sklepi velikega, če ne usodnega pomena za bodočnost Italije in Evrope. Listi navajajo poročila tujega tiska o tem, da bo Italija izstopila uradno iz ZN, ne da bi jih zaniževali ali jim kaj dodajali. Izstop Italije iz Zveze narodov pomeni po mišljenju evropskega časopisja italijanski odgovor na to, da so se poskušali s sporazum z Anglijo, ki so tekli zadnje štiri tedne, radi angleške neodločnosti razbiti.

Naj bo že tako ali tako, dejstvo je, da Evropa in ves svet nemirno pričakuje glas, ki bo nocoj prišel iz Rima.

Vrnitev

posestev Habsburžanov

Dunaj, 11. dec. m. Na snočnji seji je avstrijska vlada sklenila vrniti Habsburžanom nekatera odzeta posestva. Habsburžani bodo dobili nazaj 8 gradov, ki so jih dosedaj upravljali invalidi. V upravi invalidov bo ostal še nadalje Schönbrunn z živalskim vrtom. Bivši nadvojvoda Oton je takoj, kakor hitro mu je bil sporočen sklep avstrijske vlade, imenoval svoje upravitelje na vrnjenih posestvih. Med drugimi je imenovan za upravitelja habsburških posestev knez Ernest Hohenberg, sin pokojnega Franca Ferdinanda. Upravitelj pa bo postal tudi grof Palavicini.

Dr. Stojadinović v Belgradu

Belgrad, 11. dec. m. Dopoldne ob 9 se je vrnil v Belgrad ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović s svojo gospo. Na postaji ga je sprejelo veliko število pristavcev JRZ. Pri sprejemu je bila navzoča tudi skoro vsa vlada. Namesto zadržanega namestnika ministrskega predsednika dr. Korošca je predsednika vlade pozdravil minister dr. Mehmed Spaho. Na kolodvor je prispelo tudi veliko število poslancev in senatorjev. Predsedniku vlade je navzoče občinstvo prirejalo dolgotrajne ovacije. S postaje se je dr. Stojadinović odpeljal na svoje stanovanje na Topčidersko brdo.

Razmerje med Romunijo in Francijo

je ostalo nespremenjeno

Bukarešta, 11. dec. Za zaključek svojega obiska v Romuniji je francoski zunanji minister sprejel še voditelje vseh romunskih opozicijskih strank razen zastopnika fašistovske železne garde. Z vsemi se je dolgo časa razgovarjal. Nazadnje je sprejel tudi bivšega zunanje ministra Titulescu. V teh njegovih razgovorih z romunsko opozicijo vidijo francosko teženje, da bi se sedanje politično stanje v Romuniji spremenilo.

Danes dopoldne ob 9 je Delbos odpotoval iz Bukarešte v Belgrad.

Po sestankih med Delbosom in Antonescom so objavili naslednje uradno poročilo:

Med uradnim obiskom, ki ga je storil francoski zun. minister v Bukarešti od 8. do 10. decembra, je mogel Delbos proučiti z Antonescom podrobno splošno mednarodni položaj, zlasti v srednji Evropi, in izmenjati misli o raznih vprašanjih, ki so v zvezi s francosko-romunskimi odnosaji.

Ti razgovori, s katerimi so se nadaljevali svoječasi razgovori obeh ted ministrov v Parizu in Zenevi, so potekali priščno in soglasno, kar je značilno za francosko-romunsko odnose. Delbos in Antonesco sta mogla ugotoviti isto stališče in podpreti francosko-romunsko slovo, ki se ravna po stikih, ki družijo obe državi z njihovimi zavezniki in prijatelji. Poudarila sta tudi svojo zvestobo do načel Zveze narodov, želeč s tem omogočiti sodelovanje vseh narodov na osnovi spoštovanja neodvisnosti. Mnenja sta, da so ta načela najboljši način za ohranitev miru.

Ministra sta mogla pri tej priliki poudariti tudi francosko-romunsko sodelovanje in potrebo po poglobitvi sedanjih odnosov tudi na ostalih področjih gospodarstva, kakor tudi na duhovnih in umetniških. Ministra bosta tudi na prihodnjem zasedanju Zveze narodov v Zenevi v najtesnejših stikih.

Belgijski kralj Leopold se je vrnil iz Londona domov, ne da bi se časniki karjere posrečilo ugotoviti, kaj je delal te dni v Angliji.

Ekspresni vlak je skočil s tira na Škotskem med mestoma Edinburgom in Glasgouvom, ker se je zaletel na neki postaji v tovarni vlak. K sreči je bil ekspres precej prazen, da ni bilo številnejših žrtev.

Divji boji v gorečem Nankingu

Sanghaj, 11. decembra. o. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da so Japonci danes zavzeli Kuanghuamen, glavna vrata nankingškega obzidja na južnovzhodni strani Nankinga. Agencija Domei pa poroča, da so po ulicah krvavi boji potni ko je Japoncem uspelo, da so zavzeli Kuanghuamen in druga vrata v obzidju. Glavni napad na Nanking se je pričel včeraj ter upajo Japonci, da bo mesto v njihovi popolni oblasti najkasneje do jutri zjutraj. General Matsui je poslal brzopetne čestitke japonskemu poveljniku, kateremu je uspelo, da je zavzel Kuanghuamen in s tem izvršil svojo najtežjo nalogo. Do sedaj so se Japonci polastili vseh vrat v obzidju. Njihove čete nadaljujejo s posilnimi boji. O polnoči pa so Kitajci naredili protinapad pri južnih vratih, kjer so uporabljali solzni plin, Japonci pa so ta napad po kratkem boju odbili. Japonske

Včeraj je preteklo leto dni, kar je odstopil angleški kralj Edvard VIII., sedanji vojvoda Vindorski, ki je pustil prestol angleškega svetovnega cesarstva za ljubzen do bivše plesalke Simpsonove. Vojvoda Vindorski je to obletnico prebil tako, da je večino dneva igral golf.

Ker so poslušali boljševiške radijske oddaje iz Moskve, je bilo v Hamburgu 11 ljudi obsojenih zaradi veleizdaje na prisilno delo od dve in pol do osem let.

Izjava predsednika naše vlade ob odhodu iz Milana:

Nesporazumov med Italijo in Jugoslavijo ni več

Milan, 11. decembra. Pred odhodom iz Milana je dal predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović uredniku lista »Popolo d'Italia« tole izjavo:

V največji meri me veseli, da se moj obisk v Italiji končuje v tem ponosnem in delovnem mestu, kjer je duce pred letom dni orisal program prijateljstva in sodelovanja med našima dvema državama. Medtem so v maren t. l. podpisali italijansko-jugoslovanski pakt; moje sedanje potovanje je najboljši dokaz, da smo ustvarili trajno delo. Svet naj ve, da ne more več računati z nesporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Ti dve državi sta takisto začeli pisati novo stran v zgodovini svojega medsebojnega razmerja. Ohranil bom neizbrisno spomin na te štiri prekrasne dni, ki sem jih prebil v Italiji, dni, ko sem mogel videti vso važnost in pomen dela fašističnega režima in vseh področjih nacionalnega življenja od gospodarskega in socialnega do vojnega. V trenutku, ko odhajam, pošiljam svoj pozdrav polni hvaležnosti in toplote italijanskemu narodu, ki je pod vodstvom svojega velikega voditelja spet našel svojo zgodovinsko vlogo, ki mu gre med velikimi narodi sveta.

Velika milanska železniška postaja, največja in najmodernejša v Evropi, je bila okrašena z jugoslovanskimi in italijanskimi zastavami, z grbi,

palмами in zelenjem. Ze pred 11 je v veličastno okrašeni veži stala častna četa z zastavo in godbo, na velikem trgu pred postajo so pa stali mnogoštevilni oddelki pehote z zastavami in godbami. Okoli njih se je zbrala velika množica Milančanov. V veliki veži železniške postaje se je zbralo tudi izredno veliko zastopnikov civilnih, vojaških in strankarskih dostojanstvenikov in najuglednejših Milančanov. Ob 12. je prispel na postajo italijanski minister in znani finančni grof Volpi, ki ima častno nalogo, da spremlja predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića do Benetk. Grof Volpi odlično govori srbskohrvatski jezik.

Ob 12.10 so pred postajo prišli dr. Stojadinović z gospo in zunanji minister grof Ciano. Predsednik jugoslovanske vlade je bil očito kar najbolje volje in se je zahvaljeval za pozdrave. Med sviranjem italijanske in jugoslovanske himne je v spremstvu grofa Ciana obhodil častno četo. Nato je prisrčno dal roko prisotnim dostojanstvenikom, poveljniku armade generalu Grassinu, federalnemu tajniku fašistične stranke za Milan Paretiju in jugoslovanskemu generalnemu konzulu g. Rasiću. Ko sta stopila v vagon, se dr. Stojadinović in njegova gospa prikažeta pri oknu in se tamkaj priščno pogovarjata z grofom Ciano. Med tem da do znak za odhod vlaka. Vojaška godba zaigra ju-

Vesti 11. decembra

Pesnik nemške medvojne »Himne sovražstva« Ernst Lissauer je umrl na Dunaju. Bil je po rodu Jud in se je na stare dni najbrž kesal, da je med vojno storil tako uslugo nemškemu nacionalizmu.

Angleški kralj Jurij si je te dni ogledal vse velike letalske tovarne, v katerih so mu razkazali najnovejše letalske modele.

Brazilski in argentinski državni predsednik se bosta sestala 18. decembra na važen posvet, ki bo najbrž imel za posledico spremembo sedanjega stanja tudi v Argentini.

Za profesorje letalstva na nemških vseučiliščih je Hitler imenoval več učenjakov, ki so se doslej zasebno bavili z raziskovanjem vprašanj, ki so v zvezi z letalstvom.

V Moskvi so prijeli ljudskega komisarja za gradnjo strojev Mezlauka, ki je kandidiral tudi pri volitvah. Mezlauka so črtali iz seznama kandidatov in na njegovo mesto postavili Krenkela, radijskega telegrafista ruske odprave na severnem tečaju.

Predsednik avstrijske republike Miklas je včeraj sprejel novega italijanskega poslanika na Dunaju Chigija.

Spominsko sejo v čast pokojnemu izumitelju Marconiju je imel italijanski senat. Na seji je govoril Mussolini, ki je dejal, da je Marconi vse svoje znanstveno delo usmeril za korist in veličino Italije.

Najhitrejša letala na svetu ima Nemčija, ki drži zdaj vse brzinske rekorde za lovka letala.

Predsednik romunske vlade Talarescu bo obiskal v januarju Pariz, da uredi s francosko vlado nekatera finančna vprašanja, ki se tičejo francoskih posojil v Romuniji.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je sprejel v avdenci voditelja hitlerjanske mladine Baldurja von Schiracha in se z njim razgovarjal o preurčitvi turških mladinskih organizacij po nemškem vzoru.

Poljske zahteve glede kolonij je treba, kakor piše poljsko časopisje, razumeti v tem smislu, da si hoče Poljska zagotoviti vire surovin za svojo industrijo, ki se vse močnejše razvija. Te surovine pa je mogoče dobiti samo v kolonijah.

Finska igralka Greta Garbo je odpotovala domov na Švedsko na daljši oddih.

Dejgalo z 11 rudarji se je ugrvalo v češkem srebrnem rudniku pri Příbramu, 6 rudarjev je pri padcu dobilo smrtno nevarne poškodbe.

O cerkvi in duhovni svobodi v sedanosti je predaval pariški nadškof kardinal Verdier v gledališču Ambassadeurs. Te dni je izšla tudi kardinalova knjiga istega naslova, ki je zbudila v Franciji veliko pozornost.

Angleški kralj Jurij VI. bo na sveti dan imel božični nagovor na prebivalstvo svoje svetovne države po radiu.

Francija ima za tretjino manj vodnih letal kakor pa Italija, in so francoska letala glede hitrosti in zmogljivosti daleč za italijanskimi.

5995 smrtnih nesreč so zakrivila avtomobili v 11 mesecih letos na Angleškem. Ranjenih je bilo pri prometnih nesrečah 200.796 ljudi.

Bivši francoski ministrski predsednik Flandin je prišel v Berlin in bo imel tam razgovore z voditelji sedanje Nemčije. Flandin vodi v francoski zbornici skupine republikanske desnice.

Pri bodočih ameriških predsedniških volitvah 1940 Roosevelt ne bo več kandidiral, prav tako pa tudi ne njegov nasprotnik pri zadnjih volitvah Landon.

Francoski zunanji minister Delbos bo konec januarja ali februarja obiskal tudi prestolnice severnih držav in bo tako v nekaj mesecih prepotoval vso Evropo ter opravičil priimek, ki mu ga dajejo francoski šaljivi listi, češ da je trgovski potnik francoske politike.

Parlamentarne počitnice v Angliji bodo trajale od 22. decembra do 1. februarja.

Za novega ravnatelja Banke za mednarodna plačila v Baselu bodo najbrž izvolili bivšega nemškega gospodarskega ministra dr. Schachta, za čigar izvolitev se prizadevajo zlasti Angličani.

Upokojena nemška cesarska rodina je imela včeraj rodbinski svet v holandskem gradu Dooru. Posvetovali so se o novi razdelitvi mest in nasledništva, v katerem se je red zaradi smrti hessenske vladarske rodbine pri nedavni letalski nesreči močno spremenil.

Jugoslovansko-madžarska trgovska pogajanja se bodo januarja začela v Bukarešti. Z njimi bodo uredili vsa sporna vprašanja, ki so se pojavila v trgovskem prometu med obema državama.

Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je sprejel včeraj voditelja angleške delavske stranke Lansburyja.

Iz zemljiške knjige

Pri raznih transakcijah, ki zadevajo tudi zemljiško knjigo in kamor se morajo sploh neobhodno vpisati, se dostikrat dogajajo tudi kake nerednosti in manipulacije, ki meje na kazenski paragraf. Primerilo se je, da je neki zvit kmetič iz okolice umel premotiti neki denarni zavod, da mu je dal večje posojilo, toda ne na njegovo, že itak prezadolženo posestvo, marveč na sosedovo. Bil pa je ogenj v strehi, ko je pravi lastnik posestva dobil od sodišča obvestilo, da se je ta in ta zavod vknjižil na njegovo čisto posestvo. Seveda je bila vknjižba takoj razveljavljena. Te dni pa je neki prevejan elepar Peter P. premotil uradnico na magistratu, da mu je prodala svojo parcelo. Za parcelo je ona plačala 30.000 din, Peter pa ji je ponudil 5 kratni znesek. Pogodba je bila podpisana, toda je neveljavna, ker se je izkazalo, da je Peter imel pri kupcu sleparske namene.

Zadnjič smo poročali o nakupu nekdanjega vojaškega vezbalša od strani vojaškega erarja. Zadeva se ni končnoveljavno rešena. Vojno ministertvo je kupno pogodbo vrnilo državnemu pravobranilstvu v Ljubljani, da izvede od ministertva zahtevane popravke v pogodbi in da se nato predloži v odobritev popravljena pogodba. Pričakovati je, da bo vendarle prodaja izvedena.

Klavirski koncert I. Noča

Že lepo vrsto let ni bilo morda nobene koncertne sezone pri nas brez koncerta g. I. Noča. To že samo na sebi dokazuje trdno voljo do dela in hvalevredno vztrajnost umetnikova. A ne samo to. I. Noč, ki je namreč še vedno edini od domačih solističnih reproduktivnih umetnikov, ki stalno koncertira v Ljubljani, bi bil lahko za zgled vsem ostalim našim reproduktivnim glasbenikom; poleg tega zgleda bi jim bila potrebna večinoma le še neka zavest dolžnosti, da bi poleg pedagoškega dela, h kateremu že tako prisili skoro vsakega od njih skrb za vsakdanji kruh, morali pomagati na vseh koncih in krajih, po vseh svojih sposobnostih in močeh pri gradbi naše mlade glasbene kulture. Posebno pozornost bi morali obrniti na koncertno umeštvovanje, toliko bolj, kolikor redkejša in neznatnejša postajajo pri nas leto za leto gostovanja inozemskih umetnikov. Brez te zavesti dolžnosti in odgovornosti, pa še brez neke, rekli bi neslovenske širokopoteznosti in samozavesti, se ne bomo izšli iz začaranega kroga učenja in poučevanja, ki vendar ne more biti samo eebi namen.

Če so bili dosedanje koncerti g. Noča že s tega stališča upoštevani vredni dogodki, pa je njegov letošnji koncert vse važnejši še v drugem oziru, to je po svoji umetniški kvaliteti; lahko bi ga označili kot mejnik v koncertnem umeštvovanju in umetniškem razvoju g. Noča. Zato je bil ta koncert za vse poslušalce, ki so pretekli petek v velikem številu napolnili veliko Filharmonično dvorano, tem lepše in večje presenečenje. G. Noča smo poznali namreč do sedaj bolj samo od ene strani, to je v njegovem virtuoznem obvladavanju klavirske tehnike. Če je ta virtuosnost morda lahko navdušila nekatere, ki ne morejo prav ločiti umetnosti od zgolj zunanjih efektov, pa ni mogla ogreti onih, ki vidijo v vsaki tehnični spretnosti le neobhodnih pogoj in sredstvo za višje cilje umetnosti. Vsaka zunanja virtuosnost je pač nujno združena s pretiranim poudarjanjem izvajalca samega; kdo bi se potem čudil, če je notranji izraz tega toliko revnejši kot je izraz komponista avtorja samega. V reproduktivni glasbi je morda bolj kot v katerikoli drugi umetnosti očitna resnica, da je neka skromnost izvajalca prvi pogoj za podreditev pod umetnika avtorja in umetnino, in ta zopet šele prvi korak na tisti poti, ki nima nikdar konca in ki navdaja zato popotnika s tem večjim hrepenenjem, na poti odkrivanja silnih prečudno skrivnostnih lepote v najvišji, glasbeni umetnosti.

G. Noč je — tako bi sodil po njegovem letošnjem koncertu — krenil sedaj na to pot. Zato so zadobile izvajane umetnine izraz močnega in pristnega življenja, preprečevalnega tako v širokih linijah, kakor nežno občutenega v malih, včasih komaj opaznih finesah. Zato mu je tudi klavir pel

kot še nikoli do sedaj. Pristaviti moram na tem mestu, da je g. Noč koncertiral na lastnem klavirju; saj naši slavni oblatniki »koncertni« klavirji niso žalibog zmogni nobenega »petja« več.

Kakor menda se na vsakem svojem koncertu, je tudi letos prišel g. Noč svoj program z Bachom, od katerega najrajši izvaja orgelske skladbe v lastni transkripciji za klavir. Ker se tudi pri nas slišijo večkrat ugovori proti takemu transkripcijanju, češ da skladbe na tistem instrumentu, za katerega so originalno pisane, torej tu na orglah, zvené vse drugače, predvsem mnogo bolj pretresljivo (glej poročilo g. L. M. S. o Nočevem koncertu v »Jutru«, bi si dovolil pripomniti, da so ti pomisleki mnogokrat upravičeni, niso pa na mestu prav glede Vivaldi-Bachovega koncerta za orgle v a-molu, ki smo ga slišali na letošnjem koncertu g. Noča. Menda je premalo znano, da ta orgelski koncert ni nič drugega kot Bachova transkripcija Vivaldičevega koncerta za violino z orkestrom. Ali naj bi potem mogoče poučevali tudi Bacha, ki je priredil 16 Vivaldičevih koncertov za eno, dve, tri

ali štiri violine z orkestrom za cembalo, 3 pa za orgle, da vsi ti koncerti zvenijo mnogo bolj pretresljivo v originalu?

G. Noču vsekakor ne moremo odreči njegovega vsestranskega razumevanja za slog te tako zvane predklasične dobe, ki ga je dokazal tudi s svojo igro; posebno očitno je to dokazal z Adamiorgelskega koncerta, ki ga je podal res mojstrsko v vsej njegovi monumentalni preprostosti. V obeh allegro-stavkih je le sem in tja preprosto pedaliziranje zabrisalo jasnost polifonih melodičnih linij; sicer pa je tudi tu, kot v sledeči Bachovi fugi (e-mol) pokazal pianist izredno silo v gradbi velikih polifonih kompleksov.

Pri Chopinu, ki je zavzemal največji del programa (12 preludijev, nouturno in 3 etude), nas je presenetila mehko igra, s katero je znal pianist podati vso intimo lepot Chopinovih skladb. V drugem delu programa pa smo občudovali briljantno tehniko g. Noča, ki je našla primeren objekt v skladbah, ki muzikalno niso posebno močne in izrazite (Rimski-Kozakov: Let čmrlja, Liszt: Jene d'eau, Castelnuovo-Tedesco: Onde lunge). Prijetno nas je presenetila pa še posebej napoved drugega Nočevega koncerta za začetek marca, ki ga že sedaj prav z veseljem pričakujemo. W.

Sleparije z uradnimi štampiljkami

Ljubljana, 11. decembra.

V sodne zapore okrožnega sodišča ljubljanskega sta bila odvedena bivši knjigovodja Ljubljance Peter Pirc in zasebni uradnik II. Sgmeistler iz Ljubljane, ker sta osumljena raznih sleparij, zlasti velike sleparije z uradnimi štampiljkami. Peter Pirc si je na zvit način prilastil odvis uradne štampiljke finančne direkcije v Ljubljani. Napravil je nalo sicer prav nerodno izstavljeno uradno obvestilo, da mu bo nakazana velika nagrada nad pol milijona dinarjev, ker je prijavil neko tihotapeko zadevo. Ozadje te nagrade je sicer resnično. Finančno ministstvo je namreč 1. 1934. decembra meseca prejelo iz Ljubljane ovadbo, s katero je bila Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani prijavljena zaradi tihotapstva nekih strojev. Uvedena je bila obširna preiskava, ki jo je vodil odtok za carine finančne direkcije v Ljubljani. Odnosno ljubljanske glavne carinarnice. In prav v tej preiskavi je Peter Pirc, ki je bil svoj čas namješčen kot glavni knjigovodja pri omenjeni tovarni, igral vidno in odločilno vlogo. Prav Pirc je bil, ki je zadevo ovadil. Kemična tovarna je namreč 1. 1933., ko je bila napram Nemčiji v voljavi najvišja carinska tarifa zaradi trgovskih sporov, naročila pri tovarni Pfeifer v Kaiserslauternu poseben stroj za kalciniranje. Stroj odnoso njegove dele so najprej poslali v Avstrijo, tu pa so jih prekartirali in poslali v Jugoslavijo kot avstrijske izdelke, za kar je bila nižja tarifa odnosno je bil

stroj poslan carine prost. Tako je Kemična tovarna oškodovala naše carinske oblasti za prav znaten znesek. Januarja 1935. se je nato državni zaklad na podlagi carinske sodbe vključil na nepremičnine Kemične tovarne za neplačano carino, takšno in carinsko globo v skupnem znesku 5.178.577,30 din. Ta znesek je še sedaj vključen na tovarni. Kako je finančno ministstvo zadevo na pritožbo zastopnika tovarne, odvetnika dr. Egona Stareta, predsednika Jugoslovansko-čehoslovaške lige, rešilo, nam ni znano. Najbrž je bila sodba carinske oblasti potrjena. Pirc seveda je zahteval kot ova-ditelj primerno nagrado, ki pa jo ni dobil. Zato se je spravil na tatvino uradne štampiljke in ponaredil uradno listino.

Pirc z Sgmeistrom je dalje pretental neko magistratno uradnico, da mu je prodala neko parcelo tam na Dolenski strani. On ji je ponudil 150 tisoč dinarjev. Napravili so tudi zadevno pogodbo s klavzulo, da bo kupnina plačana, ko dobi Pirc nagrado od finančnega ministstva. Uradnica je dala pred 2 leti za parcelo 30.000 din. In ni čudno, da je bila izredno vesela take sijajne kupčije. Pirc pa je s to parcelo delal še posebne goljufije.

Pirc je sploh znan kot prekan slepar ter je bil že večkrat kaznovan. Pred leti je celo fingiral ob železniški progi v Nunki ulici napad. Povezal se je in vrgel na prago. Nato je začel klicati na pomoč. Ko so ga na poljeji trdo prijeli, je priznal, da je vse to sam napravil in napad le fingiral.

Vesela komedija dijaških zmešnjav, mladostnih prešernosti in prestopkov v filmski opereti smeja in dobre volje

Premiera danes v ELITNEM KINU MATICI

Najnovejši žurnal — Jutri dopoldne izredna predstava ob 10.30 uri

Njena velika matura

Rezervirajte si vstopnice

Telefon 21-24

(Unentschuldigte Stunde)

Hans Moser — Gusti Huber

Theo Lingner

Pravi obraz g. Rudolfa Tumpeja ...

Pred sodiščem so priče povedale, da je gosp. Tumpej med vojno kot „mladostelec“ zmerjal slovenske vojake z „windischer Hund“

Maribor, 10. decembra.

Te dni se je vršila pred okrožnim sodiščem v Mariboru razprava, o kateri se sedaj neprestano govori med mariborskimi železničarji. Ta razprava je snela ves »nacionalni« nimbus znanemu železniškemu tribunu g. Rudolfu Tumpeju, ki je še pred nekaj leti vedril in oblačil v vodstvu narodnih železničarjev. Na čigar pobudo so se sestavile »srčne liste« ter so bili preestavljeni mnogi v Niš in Skopje, drugi pa so se morali seliti iz stanovanj v železničarski koloniji. Tri leta se je predmetna zadeva vlekla pred sodiščem, že nekaj razprav se je vršilo na okrajni sodnji, ki jo je slednjič odstopila višji inštanca v končno rešitev. Ta rešitev, ki je padla te dni, pa je končno razčistila neznesno razmere med slovenskimi železničarji v Mariboru in afeta, ki je bila za ves slovenski Maribor eramotna in neljuba, je sedaj končana.

Pred tremi leti je vložil g. Tumpej pred sodiščem tožbo zaradi klevete in žaljenja časti proti sedmim uslužbenecem mariborske železniške delavnice. Ti so mu namreč očitali, da je med svetovno vojno slovenske vojake zmerjal z grdimi psovskami kakor »windischer Trottel«, »windischer Hund«, da je v svojem rojstnem kraju v Sv. Lovrecu na Dravskem polju ob pravnosti snel v družbi nekaterih tantov slovensko zastavo ter klical »dol s Srbi«, da je med vojno pisal na tovarne vagone, v katerih je bila municija »Zacherlin Gift für Serbien«, po vagonih in stenah vojašnic pa je slikal kralja Petra na vislicah. Toženi so nastopili dokaz resnice in njihove priče so omenjene očitke v celoti potrdile. Med drugimi je svoječasa kantinerka v artilerijski vojašnici izjavila, da jo je Tumpej

ozmerjal z »windische Filtschen« ter je potrdila, da je govoril samo nemško ter se ni nikoli izdal za Slovence. Bil je tudi pevovodja znanih »Jungschützov«, ki so večina peli štirivrstne pesmi, katerih vsebina je bila zaničevalna za Srbe in Slovence sploh. Izpovedbe teh priče so bile tako značilne, da je sodnik dr. Tombak med razpravo izjavil, da taki ljudje, ki imajo toliko masla na glavi, ne smejo na sonce ter se vsiljevati narodu za voditelje. Pod vplivom in pritiskom teh poraznih izpovedb priče je g. Tumpej brezpogojno, to je brez vsake častne izjave in brez preklica umaknil tožbo ter se zavezal, da bo sam plačal vse stroške. Ta umik je tem bolj značilen, ker je g. Tumpej postavil še 6. februarja t. l. tožencem za umik tožbe nesprejemljive pogoje, to je, da mu plačajo 4000 din za stroške, katere je imel z iskanjem svojih prič, nekdanjih »Jungschützov«, da morajo po njegovem diktatu objaviti častno izjavo v večini slovenskih in nekaterih srbskih listih in da plačajo vse stroške procesa in obrambe ter umaknejo proti njemu svoje tožbe.

Razprava je bila zelo burna ter je vladalo zanjo med železničarji ogromno zanimanje. Zanjoo se zanima tudi celokupna slovenska javnost, ki je mnenja, da se ljudje Tumpejevega kalibra ne smejo več pojaviti na politični pozornici.

Celjske novice

Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, 13. dec., ob 8 zvečer bo predaval v risalnici državne deške meščanske šole univ. docent g. dr. Stanko Gogala iz Ljubljane o temi »Novi načini vzgajanja«. Ker je predavanje vsekakor važnega pomena, vabimo občinstvo, da se ga v čim večjem številu udeleži.

Vedno več detektivov. Pred kratkim je celjska policija aretirala nekega čevljarskega pomočnika iz Celja, ki se je izdal v več primerih za detektiva. Hodil je po hotelih in zahteval legitimacije, posebno od mladih gospodičin, ki so gostovale po hotelih. Pticek pa se je sam ujel, ko na državnih praznik 1. dec. ob 11 ponoči v gasilskem jopiču izvrševal svojo »uradno« službo. V četrtek ob 3 popoldne pa se je celjski policiji posrečilo, da je ujela zopet nekega 28-letnega Alojzija V. iz Višnje vasi pri Vojniku, ki je prišel v točilnico Meštrov. Nekaj časa je sedel pri mizici in prisluškoval pogovoru družbe sosednje mize. Nenadoma je skočil pokonci in stopil k Janezu S. in Milošu Z. ter energično zahteval, da se mu legitimirajo. Gostje so se seveda preplašili, kmalu pa so se ojunčili in zahtevali tudi od detektiva legitimacijo. To je seveda zelo razburilo detektiva, ki je sitaril in se izgovarjal, češ, da se on ni dolžan legitimirati; posebno se je lotil starega Miloša Z., ki je laži detektivu skoro nasledel. Na srečo je bil v točilnici gospod, ki pozna celjske policijske agente. Takoj je šel po stražnika in policijskega agenta, ki sta bila v bližini. Laži-detektiv je bil seveda zelo prese-

Filmi

»Dobrotnik človeštva« (Louis Pasteur), Kino »Union« — Dva filma sta prinesla dvema možema svetovno slavo, in sicer »Vest človeštva« in »Dobrotnik človeštva« — Louis Pasteur, Paul Muni in V. Dieterle sta postali imeni, ki jih s spoštovanjem izgovarja pakaj milijonov kinematografskih obiskovalcev.

Za »Vestjo človeštva«, ki je šla po vsem svetu je bila sprejeta z največjim navdušenjem, sta ustvarila »Pasteurja«. Kakor prvi, tako tudi drugi ni zgolj poveščani življenjepis; kar je na obeh likih glorificiranega, gre na račun ideje. »Vest človeštva« je prav zaradi sublimnejše, abstraktnije misli morala seči po patetičnih pripomočkih, da je utegnila prepričati.

Drugi je pri »Pasteurju«. Ideja je tod konkretnjša, jasnejša, dostopnejša. Obravnava ne potrebuje nikakršne patetike, nikakršnih pomagal. Boj, ki ga človeštvo v korist za zmago nad bolezenskimi nadlogami ob odporu vseh »pravovernih dobrotnikov« bojuje skromni, ne-utrudni Pasteur, je od vsega počitka jasen, razumljiv in ga ni treba gledalcem z zunanjimi efekti približevati.

Zanimivo je, da sta si Dieterle in Muni izbrala za junake svojih dveh filmov, ki sta žela svetovni uspeh, ljudi, ki se niso odlikovali v bojih z gangsterji ter si zaradi svoje moškosti ob koncu izvolili za nagrado ljubico, oziroma ženo, ampak delavce, ki so s svojo sistematično, splošno pomembnostjo v ozračju tedanjega in sedanjega časa pustili globlje ter markantne sledi. To so bili tihi, toda zagrizeni borci za idejo, ki so jo spoznali kot pravo. Njihov boj ni poznal širokih gest. Dokaz, da se je človeštvo tudi v naziranju o junakih začelo resniti, jo vprav ogromni uspeh obeh filmov, zlasti še tega o Pasteurju prav na vsem svetu!

Za koncepcijo novega junaka je precej značilna Dieterlova režija: ogne se ljubezenski zgodbi, glavno osebo postavi v dejanje že z družico ob strani. Naloge teh junakov so prevelike in za človeštvo preveč važne, da bi si utegnili kaj bolj beliti glavo z ljubimkanji, s krili in mesečino. In vendar so v jedru boljše, plemenitejši, v čustvu trdnjši in do družice na življenjski poti v globini srca nežnejši — dasi tega ne kažejo vsak dan (saj jim delo za blagor človeštva ne daje za to kar tako časa).

Muni in Dieterle sta izpustila v tem filmu vse postrokanje. Prikazala sta le delo in boj Louisa Pasteurja. Nikake navlake ni, ne sentimentalnosti, ne poteze, ne patosa, ne heroiziranja; sama skopa dokumentarnost prepriča z vso silo. Oba tvorca, zlasti pa še Muni, sta morala Pasteurja, njegov čas in okolje preštudirati do zadnje podrobnosti. Muni se je — kakor kaže film — v tej vlogi za hip odpovedal lastni osebnosti, ter do poslednjega vlakna in mišice zaživel Pasteurja; česa takega so sposobni samo — in še to redko — največji, resnični umetniki.

Film spada med najboljša dela, kar smo jih doslej videli v Ljubljani in zasluži obisk, če ga je do zdaj pri nas sploh kak film doživel.

Maribor ob smrti vladike dr. A. Bauerja. Za umrlega zagrebškega nadškofa dr. Ant. Bauerja bo v ponedeljek, 13. decembra ob 8 v stolni in mestni župnijski cerkvi v Mariboru slovesno mrtvaško sveto opravilo.

nečen, ko sta ga aretirala. Na stražnici se je Alojz V. zagovarjal, da ni imel nikakršnih zlih namenov, in da je le praktical za orožnika, za katerega službo je pred kratkim zaprosil. Policija ga je izročila okrožnemu sodišču.

Zalosten dogodek v Harjih pri Laškem. V četrtek ob pol 12 je razburil ljudi daleč na okoli zalosten dogodek, ki se je pripetil v Harjih pri Strotovih. Posetniški sin Alojz Debeljak je ustrelil na domu svoje zaročenke 21 letno Strot Magdaleno, nato se je ustrelil še sam v srce. Alojz Debeljak je bil pri priči mrtev, Strot Magdalena pa je dobila težko rano na levi strani prsi in so jo prepeljali v celjsko bolnišnico. Ni upanja, da bi ostala pri življenju.

Aljehin - Euwe

26. igra remis

Aljehin in Euwe bosta odigrala vseh 30 partij, čeprav je bilo že po petindvajseti odločeno tekmo-vanje za svetovno prvenstvo, ki si ga je priboril Aljehin. Končala sta tudi že 26. igro, ki je bila najkrajša od vseh, kar sta jih letos odigrala. Potegnita sta samo dvajsetkrat in se nato že zedinila na neodločen rezultat. Ta partija je že pokazala, da je igranje res samo še prijateljsko. Celotno stanje je sedaj 16 : 10 za Aljehina.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ob 19 uri premiera:

V sedmih nebesih

V glavni vlogi Simone Simon. Nemški dialog.

Laška JNS skuša, a resnice potvoriti ne more

»Silnac« inicijativa in »velikac« delavnost in skrb za mesto Laško je bivše občinske močotece malone spravila na beraško palico. Skoraj bi res izgubili vsa množštevna posestva in zahvaliti se imajo le slučaj, da so pri zadnjih občinskih volitvah odtelili in stresli s svojih odgovornih hrbtov vsa težka bremena na novo izvoljene močotece. Dopisnik celjskega tednika se je brez potrebe že enkrat silovitno urezal, ko pisari o zaslugah bivšega župana, ki je po njegovi kratki pameti in še krajšem spominu nekaj inicijator tekstilne industrije v Laškem. Mi vsi dobro vemo, da je tekstilna industrija v Laškem izključno le zaslug g. Gerkmana, ki je kupil poslopje in posestvo bivše laške pivovarne in s svojo pridnostjo in občudovanja vredno podjetnostjo ustanovil v Laškem obe tekstilni tovarni. Vemo pa tudi to, da se mu je pri uresničenju njegovih načrtov metalo po noge pri lena in to baš od strani tistih, ki hočejo danes veljati za inicijatorje tekstilne industrije v Laškem. To, cenjena dopisnik »Nove dobe« je resnica in ne tisto, kar klete Vi navesti našemu občinstvu.

Lažnjivi Ključek

se je v celjskem lističu debelo in nesramno zlagal, zato ga pozivamo, da nam pove ime šolskega vzgojitelja, ki je zaradi pozdrava »Zdravo« klofufal in pokleknil na prsa nekemu učencu in ga zverinsko pretepal. V kolikor nam je situacija na

naši šoli znana glede te točke, je že sedaj dognano, da so vsi očitki, ki jih »Nova doba« sistematično že več kot pol leta iznaša, gladko izmišljeni ter polni strupene in zlobne zlobe, predstavljajoč značilni babjevinski plod osebne mrznje famoznega dopisnika zoper šolskega upravitelja, ki je ali tako »neroden«, da ei ni nikdar umel pridobiti njegove milosti, kakor mnogo drugih po Laškem občeznanih trabantov.

Pozivamo šolsko vodstvo, da ukrene vse potrebne korake proti takemu lažnjivemu in nesramnemu pisanju, ker je skrajni čas, da se laškemu novodobnemu pisnu da primerno lekcijsko, da se bo znal v bodoče izogniti nesramnim lažem in izmišljotinam.

Hudojamski gospod

se baje zopet razburja zaradi naših umestnih protestov. Upamo, da bodo gospodje, ki so prišli iz Francije, in katerim je menda že nekaj znanega o delovanju hudojamskega možkarja, toliko uvideli, da napravijo red pri zloglasnem hudojamskem rudniku ter tako dajo zadoščenje vsem žrtvam, ki so po nepotrebnem in nedolžnem trpele nešteto krivice in preganjanj. Laškemu dopisniku »Nove dobe« pa svetujemo, da ne zagovarja več tega gospoda, saj je vsem nam znano, da se on na politiko res ne razume, pač pa nam je znano, iz katerih razlogov vedno brodi po njej in zakaj je njegovo »politično« delovanje že marsikoga pogu-

lo na cesto. Redukcija iz leta 1932 in izvajanje iste nam jo še precej dobro v spominu. Lista delavcev v Hudijami je takrat vsebovala mnogo različnih znamenj, od katerih so bila najbolj vidna ona z znakom — KI —, ali pa »Ni naš«, sicer pa imamo dokaze tudi iz najnovejših dobe, ko je ta dični gospod ščitil ljudi, ki bi jih moral celo po pravihlih družbe TPD takoj odpustiti.

Človeka, ki preganja naše nedolžne ljudi mnogokrat samo zato, ker niso njegovega prepričanja, ali pa ker se to zgublja neki zelo maščevalni gospe, ne sme nihče zagovarjati, še manj pa povzdigniti njegove zasluge. Kdor pa to stori, je suženjska duša, ki ni vreden, da se prišteva sinovom ponosnega, čeprav malega slovenskega naroda.

Laška delniška pivovarva

bo v najkrajšem času začela obratovati, vsaj to zagotavlja »Nova doba«. Tudi mi iz srca želimo, da bi se ta že skoraj neverjetna napoved kmalu uresničila, ker bi ta pridobitev bila za naše meštee izredno velikega pomena in bi stotisoči denarja krožili med našim ljudstvom, ki željno pričakuje izpolnitve svečanih obljub. Radovedni smo le, kaj bodo dejali številni delničarji na prihodnjem obnem zboru, ki obeta biti po raznih govoricah zelo zanimiv in morda tudi zelo vroč, sicer pa take stvari ne zanimajo tistih, ki drže molzno kravo za roge. Prihodnjič morda še kaj.

Gostovanje Ljubljanske drame v Celju. V torek, 14. dec., ob 8 zvečer uprizori v celjskem mestnem gledališču Ljubljanska drama Hamerjevo veselje-igro v treh dejanjih »Firma«.

Proti medicinski uredbi

Slovenski medicinci, zbrani na svojem velikem sestanku, smo po temeljitem pretrusu nove medicinske uredbe prišli do zaključka, da ta uredba ne odgovarja upravičenim in že neštetokrat postavljenim zahtevam študentov, posebno pa ne zahtevam slovenskih študentov.

Z ozirom na to konstatacijo smo sprejeli sledečo

Resolucijo.

Pri sestavi nove medicinske uredbe, kljub obljubam, niso bile upoštevane zahteve medicincev, podane v prošnjah, resolucijah, konferencah in sestankih, ampak je bila izdana uredba, ki je šla mimo teh naših zahtev. Ta naša resolucija je poslednji poizkus rešiti vprašanje uredbe o medicinskih fakultetah na miren način.

Zahtevamo:

1. da se medicinski fakulteti v Ljubljani prizna 10 semestrov in da se postavi v Ljubljani nova bolnišnica s klinikami;
2. da se uredba z dne 12. junija 1937 takoj ukine in uveljavi za vse študente medicine uredbe, ki je veljala pred 26. decembrom 1936;
3. da se sestavi nova uredba z enakopravnim sodelovanjem gg. profesorjev medicinskih fakultet in študentov.

Odgovor na te naše zahteve pričakujemo v najkrajšem času, ker v nasprotnem primeru, kakor tudi v primeru negativnega odgovora ne bomo več ostali pri samih resolucijah in prošnjah.

Vremensko poročilo

»Slovenska doma«

Po stanju danes ob 7 jutraj

Kra	Barometar sko stanje	temperatura v zraku	temperatura na tleh	temperatura v vodi	Veter (smjer, jakost)	Pada vine
Ljubljana	760.7	2.2	12.1	8.8	10 SW.	8.1 dež in anog
Maribor	758.9	0.0	7.4	9.5	10 SW.	3.0 dež
Zagreb	753.1	11.0	12.0	8.0	10 NW.	3.0 dež
Belgrad	754.2	11.0	18.0	4.5	7 S.	—
Sarajevo	757.6	1.0	15.0	9.0	5 S.	—
Skopje	—	—	11.0	—	—	—
Split	756.6	15.0	15.0	4.0	8 SE.	—
Kumbar	760.1	14.0	—	9.5	10 S.	—
Rab	755.6	7.0	—	8.0	10 S.	7.0 dež

Vremenska napoved: Hladnejše, večinoma oblačno vreme s padavinami.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večerja do danes: Večerja je bilo do 9 oblačno, ob 9.50 se je pričelo jasni, tako da je bilo ob 11.25 skoraj popolnoma jasno, ob 12 je oblačnost zopet narasla in je tako ostalo ves popoldan, ponoči je v presledkih deževalo, danes zjutraj pa je ob 7.10 pričelo snežiti. Barometer se dviga.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota: Damaz.

Jutri: Sinezij.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; in mr. Gartus, Moste.

SLOGA

Samo še danes ob 15. in 17. uri predvajamo prekrasni film

Pater Vojteh

Ob 19. uri premiera

V sedmih nebesih

V glavni vlogi Simone Simon
Nemški dialogi

Predstave jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

MATICA

Premiera!
Vesela komedija dilških zmehčav za smeh in dobro voljo v filmski opereti

Njena velika matura

(Unentehuldigte Stunde)

Hans Moser — Gusti Huber — Theo Linren
Rezervirajte vstopnice! Najnovejši zurnali

UNION

Višek filmske umetnosti!

»Dobrotnik človeštva«

Louis Pasteur

Film resničnih življenjskih dramatičnih dogodkov, ki so vzbudili pozornost sveta.
Louis Pasteurja predstavlja Paul Muni.
ki je mojstrsko podal Zolaja v filmu
»VEST CLOVEŠTVA«

Predstave v Matici ob 16., 19. in 21.15 uri

Poziv absolventom moške obrtnice in absolventkam ženske obrtnice šole v Ljubljani. Državna tehniška srednja šola v Ljubljani bo za petdesetletnico državnih obrtnih šol v Ljubljani izdala spomenico 1888—1938, v kateri bo tudi imenik vseh absolventov in absolventk. Da bi mogli pristaviti še današnji poklic, pozivamo vse absolvente in absolventke, da čim prej pošljejo šolski upravi svoje današnje naslove.

Drevo ob 20. priredili Slovenska Esperantista Zveza (S. E. Z.) v franciskanski dvorani pod pokroviteljstvom g. bana dr. M. Natlačenca a. k. d. u. m. i. j. o. v. proslavo 87. letnice dr. Zamenhofovega rojstva ter 50. letnice esperanta. Ob tej priliki bo podelitev diplom častnega članstva prevz. gosp. knezoforu dr. Gregoriju Rožmanu, ustanovnega članstva g. bana dr. Marku Natlačenca ter častnega članstva gg. Jošku Sotlerju, Francu Mikliču in Jerneju Jeleniču. Vstopnine ni, vabljeni vsi prijatelji S. E. Z.

»Svoje glave« na trnovskem odru. V nedeljo, 12. decembra ob 8 zvečer bodo člani igralske družine Prosvetnega društva uprizorili veseloigro s petjem »Svoje glave«. Režija te veseloigre je v spretnih rokah, vse vloge pa v zasedbi priznanih najboljših igralcev, ki so se prav posebno odlikovali ob priliki uprizoritve »Zlatoroga«. Opozarjamo vse prijatelje te igre, da ne zamude te uprizoritve in da si vstopnice preskrbe že v predprodaji od 10—12 dopoldne.

V razstavi bratov Subicev bo imel vodstvo v nedeljo, 12. decembra ob pol 11 dop. monsieur V. Steska v Narodni galeriji, v Jakopičevem paviljonu pa ob 11 g. prof. in akad. slikar Stane Kregar. Z ozirom na Kregarjevo surrealistično usmerjenost bo njegovo vodstvo zanimiv doprinos k razmerju naših mladih do dela naših starejših slikarjev.

S podaljšanjem razstave bratov Subicev bo od nedelje, 12. decembra znizana vstopnina, da si bodo mogli razstavo ogledati prav vsi.

V Mengšu v Društvem domu uprizori Prosvetno društvo iz Komende v nedeljo, 12. dec., igro »Podrti križi« v 4 dejanjih in eni medigri. Ker je igra zelo primerna, jo vsem priporočamo!

Dr. Grziničeva tridejanska opereta »Miklavž prihaja ponove gojenci salezijanskega zavoda z Rakovnika jutri ob 8 zvečer v franciskanski dvorani. Vstopnice se dobe danes v pisarni Pax et bonum, jutri od 7 zv. naprej pa pri blagajni.

VIII. koncert Ljubljanske filharmonije bo v petek, 17. decembra ob 20 v veliki dvorani hotela Union z dirigentom dr. Hermanom Scherchenom. Na programu je Mozart, Brahms ter dve izvirni deli dr. Svare in Zebreta. Vstopnice bo iz priznanosti prodajala blagajna kino »Uniona«.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Sobota, 11. decembra: Bela bolezen. Premierski abonma. Premiera.

Nedelja, 12. dec., ob 15: Simkovi. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: Bela bolezen. Izven.

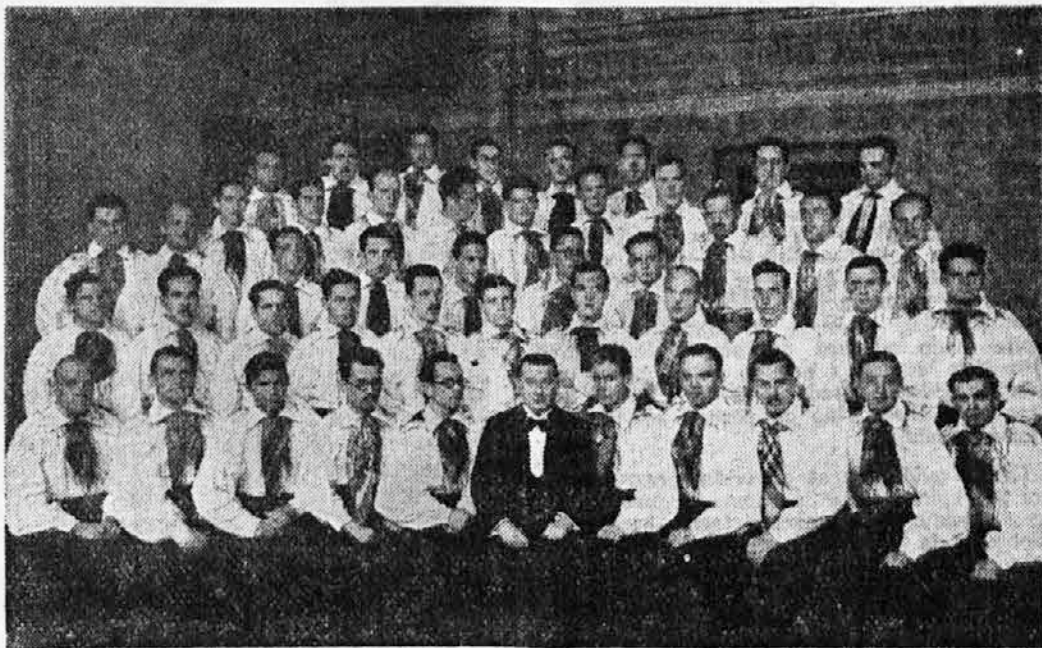
Opera. — Začetek ob 20

Sobota, 11. decembra: Ančka. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 12. decembra ob 15: Amaconke. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: Ples v maskah. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

V ponedeljek zvečer bomo imeli spet velik kulturni dogodek:

Nastop Akademskega zbora ob desetletnici dela

Družina Akademskega pevskega zbora ob desetletnici svojega požrtvovalnega in za Slovence toliko pomembnega dela. V sredi neumorni zborov oče in prvi delavec, dirigent France Marolt.

Ljubljana, 11. decembra.

Ni še tako dolgo, odkar smo v Ljubljani dobili svoje najvišje kulturno žarišče, iz katerega je izšlo že tako lepo število slovenske inteligence. Kakor je bila ustanovitev univerze v Ljubljani leta 1919, nad vse pomemben kulturni dogodek za vse Slovence, tako je Akademijski pevski zbor, ki se je ustanovil pred dobrimi desetimi leti na tej univerzi, važen mejnik v slovenskem glasbenem življenju. Njegov velik pomen je že takoj pri njegovem prvem nastopu leta 1927, uvidela, gotovo pa vsaj zaslužila vsa slovenska kulturna javnost. Trikrat pa ga je podarilo zborovo delo samo, ki je v tolikšni meri obrnilo pozornost nase, da je vsak, kdor je hotel biti kolekaj nepristranski, začel pristevati APZ med naše najboljše moške zore doma, najbrž pa nič manj neupravičeno tudi med najboljši moške zore v Jugoslaviji.

Na Akademijski pevski zbor pa so poleg splošne javnosti postali brez razlike pozorni tudi najboljši sedanjí slovenski skladatelji. V njem so spoznali zbor, ki bo zmožen do skrajnosti zadovoljiti tudi nje, zbor, ki bo zmožen podati širši javnosti njihove največje umetnine tako, kakor si jih je zamislil njih skladateljski um. Prisluhnili so svojim umetninam in odhajali s koncertov sami najbolj zadovoljni, saj so videli, da je prišel nekdo, ki bo znal javnosti pravilno razložiti njihovo umetniško zamisel, ki ni ostala več samo mrtva nota, pač pa življenje, ki ga živi naš slovenski človek. Koliko važnost so že takoj v začetku pripisovali naši skladatelji Akademijskemu zboru, dokazuje prav gotovo dejstvo, da so prav zanj ustvarili celo vrsto v slovenski vokalni glasbi najboljših umetnin. Tako je mogel zbor že ob desetletnici ljubljanske univerze leta 1929, nastopiti s izključno modernim programom v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Razvojna pot Akademskega pevskega zbora se je stalno dvigala in leta 1934 je zbor doživel pravi triumf s slovensko narodno pesmijo. Ta koncert je pomenil pravo revolucijo v dotakratnem pojmovanju, prirejanju in izvajanju slovenske narodne pesmi. Zbor je dobil največje priznanje tudi v najvišji mešti, ko je prevzela trajno pokroviteljstvo nad njim Nj. Vel. kraljica Marija.

Nad vse častna je vsa, čeprav tako kratka zgodovina Akademskega zbora. V konaj desetih letih je zbor priredil 30 velikih koncertov v Ljubljani in po drugih mestih. Zaljublba pa mu skromne gnotne razmere ne dopuščajo, da bi tudi v tujini zapel sloves naši mali zemlji in človeku, ki na pježi živi.

Naš veliki umetnik-skladatelj prof. Matija Tome, ki z največjimi simpatijami zasleduje delo Akademskega zbora, je zboru ob desetletnici res z vso dušo in sreem čestital, ko je v uvodnem članku letošnjega koncertnega programa zapisal prepričljivo: »APZ gre s svojim poslanstvom novemu razdobju nasproti, odpira nam vrata v nov svet — in vendar že tako star, kakor je stara zemlja, h kateri smo zrasli tesno in nerazdružljivo kakor korenina k hrastu.«

Iz športne krošnje

O treh važnih vprašanjih v našem nogometu bo razpravjal jutrišnji občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze. Prvi predlog je povečanje števila liginih klubov od 10 na 12. Za ta predlog bodo skoraj vsi klubi. Drugi predlog je tekmovalanje za jugo-pokal. BSK je odbor predložil natančen osnutek pravil, ki bo tudi po vsej verjetnosti sprejet, ker ima za seboj večino. Tako bo torej tekmovalanje za državno nogometno prvenstvo in tekmovalanje za jugo-pokal izpolnilo precejšen del nogometnega programa v prihodnjih nogometnih sezonah. Tretje in najvažnejše vprašanje pa je izprememba zvezinih pravil. Razpravljalo se bo o skupnem predlogu belgrijske Jugoslavije in zagrebške podzveze, ki v glavnem predlagajo proporcionalni sistem pri volitvah zveznega in podzveznih odborov in osnovevanje novih nogometnih medvez. Drugi predlog o tem vprašanju pa bo stavil BSK s svojimi klubi. Vsebinska tega osnutka pa še ni znana. Poleg teh treh najvažnejših vprašanj je na programu še mnogo drugih vprašanj, ki pa zadevajo samo posamezne klube. Jutrišnji občni zbor nogometašev v Belgradu bo torej prinesel mnogo novega v nogometni šport v Jugoslaviji.

Tekme za Davisov pokal vsako drugo leto? Sabelli od teniske zveze je presenetil javnost s izjavo, da bo angleška zveza na generalni skupščini vseh teniških zvez stavila predlog, naj se vrše tekme za Davisov pokal vsako drugo leto. Predlog bo gotovo naletel na ugoden odziv pri Avstraliji in južni Afriki. Isti predlog je bil že letos junija meseca enkrat odklonjen, vendar bodo Angleži prihodnje leto predlog ponovili. Če bodo s predlogom zadovoljni vsi njemu dominirajo, bo brez dvoma tudi sprejet, zlasti, ker imajo v mednarodni teniški zvezi večino.

Novi evropski rekord v prsnem plavanju na 200 m ne bo priznan. Nemec Erliur Hein je namreč postavil svoj čas 2:38.2 v bazenu, ki ni imel predpisane 50 m dolžine, ampak je bil dolg samo 20 m.

Sonja Henie si je zavarovala svoje noge. Desetkratna svetovna prvakinja v umetniškem drsanju Sonja Henie, ki nastopa zdaj kot profesionalna drsalca, si je pri neki angleški zavarovalnici zavarovala svoje noge za slučaj nesreče za lepo vsoto 30.000 šilingov (ca 7.500.000 din).

Ali naj se športnik poroči? Na vprašanje nam odgovarjajo vsak po svoje tile štirje avstrijski smučarski kanoni. Hannes Schneider pravi: Športnik ne sme kaditi, ne sme piti in se ne sme poročiti toliko časa, dokler tekmuje. Prav tako misli tudi Peter Radacher, ki še pristavlja: Preveč tesna navezanost na žensko bitje jemlje praveč prostega časa in ves ta čas gre na račun smučarskega treninga. Nasprotnega mišljenja sta pa Rudi Matt in Toni Seelos, ki trdita, da tudi aktivnemu športniku nič ne škoduje, če skoči v zakonski jarem. Dve proti dve! Odičitev v teh stvarih je pa najbrž težka samo toliko časa, dokler izprašujemo druge za nasvet, kako naj se odločimo. Športnik, ki zna dosegaati vrhunske rezultate, mora znati tudi odločevati o svojih srčnih zadevah, ne da bi druge izpraševal za nasvete.

V Ameriko so povabili na tradicionalni karneval v Toronto v Kanadi dunajske drsalce Erika in Aso Pausin ter Eno Putzinger. Ta karneval je ena največjih zimskošportnih prireditev v Ameriki, kateri prisostvujejo deset tisoči gledalcev.

Od tu in tam

Zagrebska Akademija znanosti je imela včeraj žalno sejo za svojim rednim članom in dolgoletnim pokroviteljem nadškofom dr. Antonom Bauerom. Žalno sejo je otvoril in vodil predsednik dr. Albert Bazala, ki je v svojem govoru poveljeval zaslugi pokojnika za Akademijo na znanstvenem polju kakor tudi kot pokrovitelja, ki je gnotno vedno podprl to znanstveno institucijo. Razen akademije so tudi druga hrvatska kulturna društva imela žalne seje. Velike množice Hrvatov pa hodijo neprestano mimo odra, kjer leži truplo pokojnega nadškofa, in molijo za pokoj njegove duše. Poleg hrvatskih kulturnih društev so tudi mnoge slovenske centralne prosvetne organizacije poslale sožalne brzojavke novemu nadškofu dr. Stepincu.

Na slavni newyorški »Metropolitan« operi je angažirana znana zagrebska pevka Zinka Kunčeva, ki smo jo pred leti videli tudi na ljubljanskem odru. V Ameriki so Kunčevi dali nov priimek, da se odslej piše Milanov. Po predpisih ameriških »nabavilalev« filmskih in gledaliških zvezd se je tudi Kunčeva morala podvreči strogi dieti, da bi postala bolj vitka in tako všeč Američanom. Zinka Kunčeva je v Ameriki »spustila« kar za 12 kilogramov.

Strahoviti viharji, ki so divjali pretekli dnevi na Jadranskem morju, so predvčeršnjim zahtevali tudi 12 človeških žrtv. Potopila se je bila namreč velika albanska jadrnica »Rafaelo«, ki je vozila cement iz Barija v Drač. Na jadrnici je bilo deset mož posadke, ki so bili vsi Albanci, kapitan Kozulič iz Ista in njegov 10 letni sinček. Jadrnica je bila dolga 29 metrov, široka pa osem. Svoj čas je bila jadrnica last Stjepana Segarica in prijateljev iz Ista, ki jo je od njih kupil Albanez Kalamisi. Podobno se je zgodilo s italijansko ribiško ladjico, ki jo je valovje odtrgalo in potegnilo s seboj na odprto morje. Jugoslovanska ladjica »Bosna« je privozila mimo ladjice ter jo skušala vleči v pristanišče. Med potjo pa je voda vdrla v ladjico in jo pogotnila, dva mornarja z »Bosne«, ki sta krmarila ladjico, pa sta morala skočiti v morje in potem splavati do »Bosne«.

V severni Dalmaciji se je začela z neznanosko hitrico širiti gripa. Samo v Šibeniku in okolici je v enem dnevu obolelo nad 300 oseb. Pravijo, da je gripa posledica velikih vremenskih sprememb v zadnjem času.

102 leti stara ženska je umrla v Gackem. Meldja Kurtović je prebila pozno jesen svojega življenja v krogu svojih 18 sinov in hčera ter 123 vnukov in pravnukov. Starica je bila do zadnjega izredno irdnega zdrava.

V vsej naši državi je bilo konec preteklega leta 15.173.608 prebivalcev. V teku enega leta je število prebivalstva naraslo za 223.000 oseb. Od leta 1921 pa do lani se je število jugoslovanskega prebivalstva povečalo za 5.188.697 duš. Po gostoti naseljenosti stoji na prvem mestu še vedno Vojvodina, takoj za njo pa pride Slovenija in za njo savska banovina.

Dramatično borbo z divjim veprom so doživeli v okolici Mitrovice. Vepri so zasledovali številni lovci, vendar jim je pobegnil skozi vas Lačarak do Save, se zagnal vanjo in jo preplaval. Na nasprotni strani pa je stal takrat lovec Burijan, ki je začel streljati na vepa. Razbesnjen se je vep vrgel na lovca in ga zgrabil za nogo. Lovec je imel toliko prisebnosti, da je vepa tolkel s puškinim kopitom po glavi, dokler ni odnehal. Vep je nato skočil v rečico Zasavico in plaval na drugi breg. Burijan pa je skočil v čoln in odšel za njim. Iz neposredne bližine je spet streljal in vepa zadel v oko. Kljub temu je vep preplaval reko in začel gaziti po močvirju. Tam je opešal, da so ga kmetje potem še živega potegnili in zaklali. Vep je tehtal 120 kilogramov.

Sestradni volkovi so začeli pritiskati iz bosanskih gozdov in napadati vasi. Zlasti je mnogo strahu in škode pretrpela vasica Žegobovo blizu Sarajeva. Ljudje so začeli volkovom nastavljati pasti in strup. Samo en lovec je na tak način pokončil sedem volkov.

O železničarju Aliji Ljutoviću iz Zenice v Bosni, ki je nanj in na njegovo drugo ženo streljala ločena prva žena, smo pred mesecem dni poročali. Komaj je Ljutovičeva druga žena izdihnila, že je priletni mož pripravil drugo senzacijo. Zaprlosil je za roko sestro svoje druge žene, pa je ni dobil, ker so poroki nasprotovali dekletovi starši in zlasti bratje. Ljutović pa je dekle pregovoril in jo na tišem odpeljal v Sarajevo. Na prijavo staršev so oblasti Ljutoviča v Sarajevo prišle in mu dekleta odvzele. Vsa nadaljnja zgodba pa se je razvila in končala prav na ameriški način. Mlada Fahrija je prišla domov in se se istega dne poročila z mladencem, ki je gledal za njo že prej. Svaiba je bila veličastna, za vsake razmere prav sijajna. Postarani in razočarani železničar pa jo je potegnil neznankom.

36.000 dedičev se je javilo, da bi bili deležni velikega bogastva, ki ga je zapustila neka Henrieta Schäfer v Filadelfiji. Čim je prispela vest o njeni smrti in obenem sporočilo, da je zapustila 150 milijonov dolarjev, se je javilo izredno veliko število njenih pravih in dozdnevni dedičev. Oblastem se je iz vse Evrope prijavilo 36 tisoč Schäferjev, vendar pa so na listi kot upravičeni dediči ostali zapisani le tisti Schäferji, ki so naseljeni v Banatu. Pravda za denar pa še ne bo tako kmalu gotova.

Kmet Stanislav Beljanin iz Prištine, ki se je v pijanosti postavil, da je on pravi morilec narodnega poslanca Bogdana Milinčiča, sedaj taji svojo krivdo in trdovalno odklanja vsak sum. Njegov položaj je pa vse prej kot rožnat, ker se je prijavila kopica priči, ki so Beljanina čule, ko je izrekel inkriminirane besede. Poleg tega se je javil kmet, ki je v kritični noči srečal Beljanina v neposredni bližini vasi, v kateri je bil izvršen umor. Beljanina na sodišču neprestano zasljušjejo.

V Trstu in Gorici za božič ob 24.—26. decembra in v Abbazie, Trst in Gorici za Novo leto od 31. decembra do 2. januarja priredi Putnik izlete z vlakom in avtobusi. Cena vožnji za Trst 130 din, Gorico 150 din, Abbazie 140 din z vlakom. V Abbazie z avtobusom 185 din. Zelo ugodni aranžmaji od 160—260 din. Ostale informacije in prijave pri biljetarnicah Putnika v Ljubljani in Tourist-Officea na Jesenicah.

Naročajte Slovenski dom!

Rojstvo ruske revolucije

Ob svečanostih, ki so jih v Moskvi priredili v spomin na zgodovinski trenutek, ko je v Rusiji zavladal boljševizem, so znova oživel tudi dogodki, ki so neposredno povzročili revolucijo in pripomogli k temu, da je odšel s prestola poslednji car.

Prva elitna, da utegne res priti v Rusiji do revolucije, se je pojavila že takoj po rusko-japonski vojni. Časopisi pišejo, da je bil konec te vojne nekaj predvečer revolucije. Tedaj je prijel za drž. krmilo sposoben mož Peter Stolypin. Postal je ministrijski predsednik, ki je svoj položaj obdržal do svoje smrti. Zavzemal se je na vso moč za agrarno reformo in je neizprosno stal na stališču, da je za Rusijo najboljša, če v miru in prijateljski živni z vsemi državami, posebno še s sosedi. Na neki seji ruske dume je zaklical, obrnjen proti levičarjem: »Vi stremite za velikimi državnimi preobrat, mi pa hočemo veliko in močno Rusijo!»

Vse mogoče agitacije, ki so se jih vedno posluževale najrazličnejše politične skupine, posebno še tiste, ki si hočejo tako rekoč pri najbližjem mižanju naročiti voditeljske stolčke, so že precej znane. Nikdar jih ni manjkalo tudi v Rusiji, posebno še v tistih kritičnih trenutkih, ki jih je ruski narod preživil tik pred izbruhom nesrečne revolucije. Carjevi nasprotniki so ljudstvu na ves glas trobili, da bodo po revoluciji ruski kmetje dobili novo zemljo, na drugi strani pa so poudarjali neprestano, da bo ruski kmet izgubil v primeru, če Stolypin prodre s svojo agrarno reformo, še ono zemljo, ki jo ima. Nasprotniki so tudi dobro vedeli, da more do revolucije priti samo na ta način, če pade prej monarhija. Prvo, kar so si torej stali za nalog, je bila odločna namera, da strmo glavo Stolypina. Ta pa se je zavedal svoje velike odgovornosti in je kljub vsem grožnjam in nakanam svojih nasprotnikov ostal na krmilu države. Kako točno se je zavedal, kaj ga čaka, dokazuje tudi njegova oporoka in v njej posebno stavek, ki se glasi:

„Pokopljite me tam, kjer me bodo umorili!“

Zgodilo se je. Leta 1911 se je udeležil v Kijevu slavnostne gledališke predstave, na katero je prišel tudi ruski car s svojo družino. Tu je Stolypina umoril nek revolucionar, po imenu Bagrov. Posrečilo se mu je kot odličnemu poznavalcu najvišjih krogov preslepiti tudi Stolypinovo tajno policijsko stražo, da niti ni zasledila, kaj on namerava. Atentatorja so seveda takoj prišli in ga tudi obsodili na smrt. Toda glavno je atentator le dosegel: agrarna reforma v Rusiji je zastala, revolucionarna stremjenja pa so se začela še bolj uveljavljati in so dobila trdnjavo oporo. V Rusiji je zadivjala notranja vojna, ki je ni nihče prav za prav hotel in želel, posebno pa ne pridni ruski mužik.

Carja so osamili, da je bil brez moči

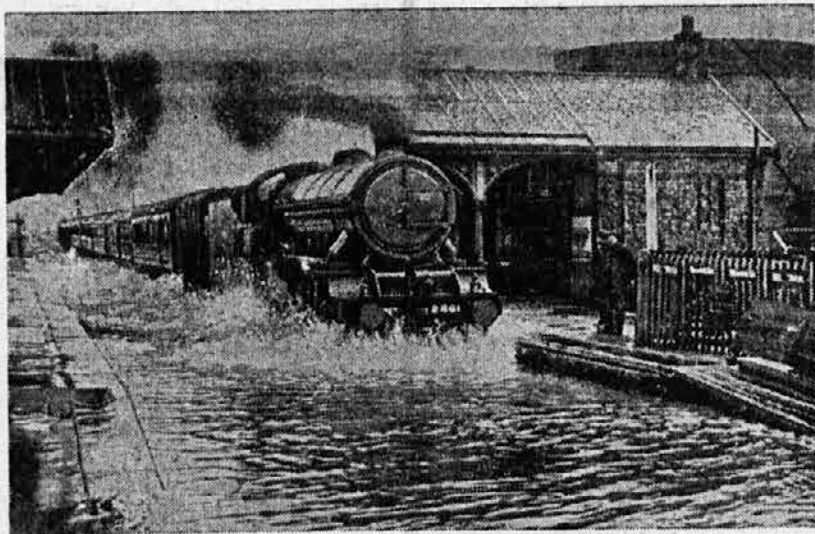
Od vse vojske je bila tedaj carju najbolj zvesta njegova garda. Oni, ki so sčuvali k revoluciji, so zato skrbeli najprej za to, da pride takoj ob za-

četku vojne vsa carjeva garda na fronto. In tako je tudi res bilo. V teh prvih spopadih je padla ruska garda skoraj do zadnjega moža. Ta način je seveda vsem tistim, ki niso bili zadovoljni s carjem, od sila ugajal, ker so bili prepričani, da pravica zmaguje. Kmalu so izpodrinili iz carjeve okolice tudi druge. Na vrsto so seveda prišle najprej vplivnejše osebnosti. Tudi za to so revolucionarji iskali primerno, ne tako očitno pot: najvplivnejše carjeve pristaje so postavili na takšna mesta, ki so bila sicer zelo častna, pa skoraj brez pomena. Okoli carja naj bi ostali samo izdajalci in strahopetci, ki bi za carja ob izbruhu revolucije ne pomenili prav nič. Zanimiv je tudi primer s carjevim pribojnikom Ruskym. Tega je imel car najrajši in ga je tudi najvišje cenil ter mu naklonil najvišja odlikovanja, čeprav je bil to človek, ki je prišel na to mesto tako rekoč »iz nič«. V kritičnem trenutku, ko si je car pomišljal, ali naj podpiše svojo odpoved prestolu, je Ruskij pred carjem kar cepetal z nogami in ga prosil, naj vendar že podpiše! Usoda pa je dohitela tudi tega moža: rdeči gardisti so ga pozneje na Kavkazu na kose razsabljali.

Car je uvidel, da se ob takšnih razmerah ne more več upirati in se je odpovedal prestolu, čeprav z zavestjo, da je ruskemu človeku hotel vedno le dobro in da je z vsem srcem živel zanj. Revolucionarji so zmagali in ruskemu kmetu prinesli čisto nekaj drugega, kakor so mu prej obljubljali v svoji agitaciji proti monarhistom. Vzeli mu niso samo zemlje, te bogate ruske zemlje, na katero je bil ruski mužik toliko ponosen in toliko s srcem prikovnan nanjo, vzeli so mu tudi veselje do dela, ko ve, da mora delati za vse prej kot zase in za svojo družino. Razkrala pa mu je tudi njegovo duševnost, mu nasilno oropala vero v zaslužen plačilo onstran groba, ko trenha divjanje človeka nad človekom.

Tudi Flohr bi se rad pomeril z Aljehinom

Šahovskega boja med Aljehinom in Euwejem se med boljšimi kibici udeležujejo tudi češko-slovaški šahovski mojstri Flohr, ki je med mlajšimi šahisti precej med prvimi. Saj je to tudi dokazal že na več turnirjih. V sredo se je Flohr razgovarjal z Aljehinom in mu ob tej priliki tudi izročil pismo, v katerem ga izziva na boj za svetovno šahovsko prvenstvo, ki naj bi bil v Pragi leta 1939. Aljehina je tudi že zdaj povabil v Prago, da tam uredita vse potrebno za ta boj in da potem tudi podpišeta pogodbo. Zadržal se je zdaj kar po vrsti oglašili vsi tisti, ki se smatrajo za boljše igralce, kakor pa je bivši dveletni svetovni prvak dr. Euwe. In res ni to tako šibka trojica: Capablanca, Keres in Flohr! Morda je komu od teh treh le namenjeno, da zmaga nad Aljehinom in da tako seveda Euweja potisne še bolj nazaj. Mnogo sreče, ali vsaj to, da bi se še kaj naučili!

Slika z zadnjih povodnji na Angleškem: Brzovlak v vodi.

Pri telovadnih tekmah med Nemčijo in Madžarsko je kot posameznik zmagal Monakovčan Stangl, ki ga vidimo na sliki.

Elektrika šteje ljudi

Razne prireditve na Angleškem se po številu obiskalcev skoraj ne dajo primerjati z našimi, posebno ne takšne, kakršne so n. pr. nogometne tekme. Mi, ki smo na ljubljanskem nogometnem igrišču komaj kdaj videli več ljudi kot tri tisoč, si kar težko predstavljamo množico kakšnih 50 ali več tisoč, kolikšna se ne tako redkokdaj zbere na angleških igriščih. Naše oko je že kar navajeno na naše majhne številke in kaj hitro precenimo, koliko nas je. Saj se tudi za mnogo ne moremo kar tako zmotiti pri šteju. Izvzeti so seveda kakšni važni dogodki, recimo celo politične narave. Vsaj v toliko so izvzeti, da naši ocenijo ljudje z druge strani — saj si politike res ne moremo predstavljati, če nimamo vsaj dve skupini, dveh različnih barv — nikdar ne verjamejo. In za takšne primere bi pri nas res prišla zelo prav, ali pa seveda spet ne, takšna iznajdba, kakršna so v zadnjem času izumili na Angleškem, da z njo štejejo ljudi, ki se udeležijo te ali one nogometne prireditve. To je omogočila neke vrste električna priprava, ki bi ji lahko rekli tudi električni števec. Ta števec je v zvezi z vrati pri vhodu, ki se vrte okrog in okrog, kakor n. pr. vidimo to pri vstopih v moderne kavarnice. Vsak, ki vstopi, mora zavrteti vrata najmanj za 90 stopinj. To vrtenje pa šteje električni števec. V vsakem trenutku je mogoče vedeti, koliko ljudi je n. pr. že na igrišču. En sam človek torej lahko točno ugotovi, koliko ljudi se je vsakokrat zbralo na kakšnem prostoru. Prav za prav ta iznajdba ni tako napačna!

Zanimiva prevara

Že nekaj časa deluje v Berlinu poseben tiskovni urad pod naslovom »Holandski katoliški tiskovni urad«, ki ga vodi neki p. Leonard, ki se je popolnoma predal narodnemu socializmu. Naloga tega urada je, da vse krivice hitlerizma do katolicizma zmanjšuje ali pa enostavno zanika in tako svet napačno informira. Ko so enkrat katoliški Holanci protestirali zoper to delo, jim je odgovoril p. Leonard s propagandno brošuro za narodni socializem. Tedaj ga je berlinski škof vod Paeyssing opozoril, da po cerkvenih predpisih ne sme nič objavljati brez škofovega dovoljenja. Toda do sedaj se Leonard še ni pokoril, ampak nadaljuje z napačnim poročanjem. Berlinski škof pa opozarja katoličane, naj jih nedovoljene »katoliške« publikacije ne motijo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Vstajenje kat. Cerkve v Mehiki

Ko je nastopil vlado v Mehiki sedanji predsednik Cardenas, je izjavil, da nikakor ne misli obnoviti protiverske borbe, ki so jo zmotno smatrale za najvažnejšo nalogo doseganje vlade, pri tem pa zanemarile mnogo važnejša drž. vprašanja. Četudi izredno težki položaj katoličanov v Mehiki še daleč ni popravljen, vendar so tu že nekatera znamenja, ki kažejo na zboljšanje.

Največji znak je dovoljenje nadškolu Leopoldu Ruiz Floresu, da se vrne v Mehiko. Pogumno zadržanje tega škofa v protiverskih bojih mu je trikrat povzročilo izgon iz države.

Tudi mnogo drugih škofov se je že lahko vrnilo. Dalje danes že mnogi duhovniki javno opravljajo bogoslužje, kar je bilo prej prepovedano. V državah Vera Cruz in Sonora so zopet odprli cerkve, ki so bile zaprte že od leta 1931. Dežela Chihuahua, ki je za ogromno ozemlje dovolila samo enega duhovnika, jih ima danes že pet. V pokrajini sv. Ludvik Potosi morejo duhovniki nositi že duhovniško obleko. Povsod katoličani vodijo borbo, da se jim vrnejo tudi druge pravice, posebno do šole in zaplenjenega cerkvenega premoženja. Gotovo je, da bodo tudi vse to dosegli, saj jih je krvava borba zjeklenila.

Oče: »Tineček, zakaj si nalepil mojo fotografijo v svoj zvezek?«

Tineček: »Ker je učitelj rekel, da bi rad videl tistega tepca, ki mi pomaga pri domačih nalogah!«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 11. decembra: 12 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 14.00 Vreme — 14.15 delopust (igra Radijski orkester) — 14.40 Pogovori s poslušalci — 19.00 Vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 Zunanja politika (g. urednik dr. Lojze Kuhar) — 20.30 Evo tipov vsake vrste, dobro glejte jim na prste! (Pisan večer, besedilo in vodstvo: Ipi, so delujejo člani radij. igral. družine) — 22.00 Vreme, poročila, spored — 22.15 Za dober konec (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 11. decembra: Belgrad: 20. Petje, 21. Orkester, 22.20 Glasba, 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.10 O. filma, 19.30 Vojaska godba, 20.30 Opereta, 23. Plesna glasba — Budimpešta: 20.00 Plošče, 21.20 Plesna glasba, 22.30 Ciganska glasba, 23. Orkester — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21. Opera — Rim-Bari: 21. Zabavna glasba, 22. Igra — Praga: 20. Preno, 22.15 Plošče, 22.30 Plesna glasba — Varšava: 20. Zabavna glasba, 22. Glasba — Berlin: 19.10 Sodobna glasba, 20. Pester program — Königsberg: 19.10 Zabavna glasba, 20. Glasba — Hamburg: 20.10 Hanneover — Bratislava: 19.30 Pester program, 21.25 Glasba — Lipsko: 20. Glasba — Köln: 19.10 Glasba, 20. Monakovo — Frankfurt: 19.10 Pihala — Stuttgart: 19.15 Plošče, 21.15 Karlsruher — Monakovo: 19.10 Zabavni program — Bernmünster: 19.55 Zabavni koncert, 20.20 Petje, 21. Opera, 22.30 Plesna glasba —

Na tole avtomobilsko razstavo bomo pa še prišli!

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Nazadnje, v poslednjem trenutku je prišlo ojačenje. Polkovnik Campbell je sam vodil oddelek, ki je drvel na pomoč Vickersu.

»Skraini čas je že!« je šinilo Geoffreyu po glavi.

Prema je zavpil:

»Pomoč je tu! Ne dajte se, fantje! Ne pozabite, kaj nas čaka, če nas ujamejo žive!«

Vojaki, ki so že omahovali, so se zdaj še z večjo hrabrostjo vrgli v boj. Niso se nič več skrivali, sklanjali so se nad zaklone, da bi mogli bolje meriti.

Vickers je hotel vojakom zavpiti, naj se bolj varujejo, toda streljanje je bilo tako silno, da ni slišal sam svoje besede.

Vojaki iz onega oddelka, ki jim je pridrvel na pomoč, so se vzpenjali na stolp in na zidovje.

Zrtve so se kupoma množile. Vsak trenutek je kateri vojak strmo glavo z obzidja.

Vickers je zavpil Campbellu, ki je stal poleg njega, na uho: »Kako dolgo?«

»Ne moremo se držati... V barake!«

Vickers je zamahnil trobentaču v znamenje, naj zatrobi. Vojak je komaj čakal na to.

Glas trobente!...

Tudi na drugih delih zidovja so trobentači dobili znamenje, naj pokličejo vojake k umiku.

Geoffrey je pogledal na stolp, kjer je stal top: vojaki so izpolnili njegovo povelje, top je bil uničen.

Iz srede dima se je nad sovražnikovimi vrstami začelo dvigati nekaj čudnega, nekaj, kar je bilo podobno pošastnim črnim krakom.

Geoffrey je zavpil:

»Ze pripravljajo lestve!«

Polkovnik Campbell je bliskovito pregledal položaj. Planil je pokoncu in zavpil obotavljajočim se vojakom:

Nazaj!

Sam je pograbil puško, ki je padla iz rok zadetemu vojaku in začel divje streljati, kakor da hoče varovati vojake, ki so se umikali na varnejše mesto.

Vojaki so bežali po stopnicah navzdol in čez dvorišče v stavbe na sredi trdnjave. Med tekom so nabijali puške in se ozirali, kdaj se bo pokazala katera sovražnikova glava na obzidju.

Indijci so že po lestvah lezli na zid.

Kakor hitro je bil kateri od njih na vrhu, je obstal in začel streljati na umikajoče se Angleže, ki so tekli čez veliko trdnjasko dvorišče.

Tudi Angleži so na begu obstajali, se naglo obračali, merili in prožili v sovražnike.

Veliko angleških vojakov je obležalo na dvorišču... Čez mrtva telesa tovarišev so se vojaki umikali v barake.

Vickers in Campbell sta bežala zadnja. Tudi ona dva sta se ustavljala in streljala nazaj.

Vedno več Indijcev je vrelo na zidovja in na dvorišče. Obzidja so bila že vsa nabodena s sovražnimi vojniki, toda še vedno so po lestvah lezli novi... vedno več in več...

Samo še petdeset metrov do barak... Potem bodo varni vsaj za nekaj časa.

Angleži zdaj niso nič več streljali, marveč so na vso moč drveli proti barakam.

Okopi iz trupel.

Indijci so mogli le polahko predirati na trdnjasko dvorišče, ker so Angleži zdaj iz varnega zavetja lahko streljali

nanje kakor na tarče. Kakor hitro so trije Indijci pokazali glave na obzidju, sta se dva izmed njih takoj prevrnila in strmo glavo nazaj na tiste, ki so se po listvah vzpenjali navzgor, ali pa na dvorišče. Angleške krogle so dobro opravljale svoje morilno delo.

Na dvorišču in okoli obzidja so rasli kupi indijskih trupel. V barakah je bilo nakopičenega dovolj streliva...

Suristanci so skušali od znotraj odpreti velika vrata, da bi tako odprli pot, po kateri bi njihova vojska lahko v množicah vdrla v trdnjavo.

Foto Warner Bros

Vedno več Indijcev je po lestvah lezlo na obzidje.